

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Martiny Andělové a soudců JUDr. Martina Vícha a JUDr. Viléma Šetka v exekuční věci

oprávněné: **MALTOP – EKO s.r.o.**, IČO 28258410
sídlem Místo 75, 431 58 Místo
zastoupená advokátem Mgr. Davidem Kútou
sídlem Jugoslávská 620/29, 120 00 Praha

proti
povinnému: **Radek Mořkovský**, narozený dne 13. 8. 1968
bytem Lipová 50, 431 01 Spořice
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Šatylovem
sídlem Betlémské náměstí 251/2, 110 00 Praha 1

pro vyklizení nemovité věci, o odvolání povinného proti usnesení Okresního soudu v Chomutově ze dne 3. února 2026, č. j. 26 Exe 6555/2023-615,

takto:

Usnesení okresního soudu **se** ve výroku I. **mění** tak, že povinnému se přiznává osvobození od soudních poplatků v rozsahu 60 %.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným usnesením Okresní soud v Chomutově (dále jen „okresní soud“) nepřiznal povinnému osvobození od soudních poplatků (výrok I.), vyzval jej, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení zaplatil soudní poplatek za podané dovolání v tam uvedené výši (výrok II.) a poučil jej, že pokud nebude soudní poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, soud dovolání odmítne.
2. Okresní soud své rozhodnutí odůvodnil tím, že povinný podal dovolání proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5.11.2025, č. j. 8 Co 300/2025, které spojil s žádostí o osvobození od soudních poplatků, již odůvodnil tím, že jeho majetkové poměry mu nedovolují soudní poplatek za podané dovolání zaplatit, ježto je poživitelem invalidního důchodu třetího stupně, na jeho majetek byl prohlášen konkurz a nemůže s ním nakládat. K žádosti o osvobození od soudních poplatků povinný připojil formulář „Prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce“, ze kterého vyplývá, že žije sám, je rozvedený, má vyživovací povinnost k dceři Barboře, ve výši 3 000 Kč měsíčně, pobírá toliko invalidní důchod ve výši 14 439 Kč. Nad rámec uvedeného okresní soud zjistil, že z důchodu povinného jsou prováděny srážky ve prospěch majetkové podstaty ve výši 2 980 Kč. Věc právně posoudil podle § 138 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o.s.ř.“) a návrh povinného zamítl v celém rozsahu, neboť naznal, že povinný neuvedl úplné a pravdivé informace o svém jmění a svých výdajích, konkrétně neuvedl, jaké jsou jeho měsíční výdaje spojené s bydlením (například za elektřinu, plyn, potraviny a běžné potřeby), nezdůvodnil též, proč platí výživné ve výši 3 000 Kč měsíčně pro dceru, která již je ve věku, ve kterém se může sama živit, nedoložil například fakt, že dcera studuje a je tak na něj odkázána výživou. Povinný dále neuvedl, že jsou mu z důchodu prováděny srážky v rámci konkurzního řízení, z jím podaných informací nelze též

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.

dovodit, že nemá majetek, který nenáleží do konkurzní podstaty, mohl se navíc obrátit na insolvenčního správce s žádostí o vyloučení části peněžních prostředků z majetkové podstaty.

3. Proti tomuto usnesení podal povinný odvolání, ve kterém uvedl, že byl Městským soudem v Praze na základě týchž údajů zcela osvobozen od placení soudního poplatku, legitimně tak očekával, že okresní soud bude postupovat obdobně. Jestliže okresní soud považoval za nutné, aby doložil ke své žádosti ještě další údaje, měl ho o tom poučit. Byl uznán invalidním a je mu přiznán invalidní důchod třetího stupně, výživné pro dceru platit musí. Veškerý jeho majetek je zahrnut do konkurzní podstaty. Z toho, co mu zůstává po provedení srážek z důchodu v rámci konkurzu, musí platit své základní životní potřeby, na zaplacení soudního poplatku mu peněžní prostředky nezbyývají. Navrhl, aby odvolací soud odstranil výzvu k úhradě poplatku a přiznal mu plné osvobození od soudních poplatků.
4. Podáním ze dne 7.4.2026 povinný svou žádost o osvobození od soudních poplatků poté, co byl k tomu vyzván odvolacím soudem, doplnil tak, že ze svých příjmů, které činí měsíčně 14 997 Kč až 15 331 Kč čistého, musí hradit fyzioterapii částkou 1 200 Kč měsíčně, přičemž za cestu k fyzioterapeutovi platí 800 Kč měsíčně, na léky doplácí 200 Kč měsíčně. V zimních měsících tohoto roku bydlel u své dcery Terezy Mořkovské, které na bydlení přispíval částkou 6 000 Kč měsíčně. Neplatí žádné místní poplatky. Své dceři Báře Mořkovské platí výživné ve výši 3 000 Kč ze svého důchodu, z nezabavitelné částky, neboť insolvenční správce sice nebrojí proti tomu, aby z jeho důchodu i po prohlášení konkurzu byla srážena částka 3 000 Kč měsíčně, avšak tuto částku protiprávně jeho dceři neposílá. Na jídlo, ošacení a zajištění dalších potřeb mu zbývá zhruba 6 000 Kč. Nově se dovolával toho, že je osvobozen od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. n) a o) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, neboť v projednávané věci se jedná v rámci exekuce o pohledávku na nákladech exekuce, která by měla být hrazena z majetkové podstaty, jelikož celá exekuce vzešla z dražby provedené v rámci zpeněžení majetkové podstaty a je způsobena tím, že insolvenční správce prodala nevyklizenou nemovitou věc, aniž by na to kohokoliv upozornila. V případě, že by se odvolací soud neztotožnil s plným osvobozením od soudních poplatků, měl by jej osvobodit alespoň částečně, například do tří čtvrtin.
5. Krajský soud jako soud odvolací po zjištění, že odvolání směřuje proti rozhodnutí okresního soudu, bylo podáno osobou oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), je včasné (§ 204 o. s. ř.) a přípustné, rozhodl o něm za použití § 214 odst. 2 písm. c) o. s. ř., aniž k jeho projednání nařizoval jednání, neboť směřuje proti usnesení okresního soudu, kterým nebylo rozhodnuto ve věci samé. Po přezkoumání napadeného usnesení a řízení, které jeho vydání předcházelo podle § 212, § 212a odst. 6 o. s. ř., a to pouze z důvodů, které se týkají toho, co okresní soud řešil ve výroku usnesení, shledal odvolání částečně důvodným.
6. Z obsahu spisu Krajského soudu v Ústí nad Labem sp. zn. KSUL 69 INS 13634/2020 vyplývá, že usnesením ze dne 15.11.2023, č.j. KSUL 69 INS 13634/2020-B-74, byl povinnému zrušeno schválené oddlužení a na jeho majetek byl prohlášen konkurz, přičemž účinky rozhodnutí o prohlášení konkursu nastaly zveřejněním v insolvenčním rejstříku a v rozsahu, ve kterém není dlužník oprávněn nakládat s majetkovou podstatou, přechází toto právo rozhodnutím o konkursu na insolvenčního správce.
7. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil, že proti usnesení odvolacího soudu ze dne 3. 11. 2025, č. j. 8 Co 300/2025-578, podal povinný včasné dovolání, s nímž spojil žádost o osvobození od soudních poplatků. O žádosti rozhodl okresní soud odvoláním napadaným usnesením, které spojil s výzvou k zaplacení soudního poplatku. Usnesení u okresního soudu vydal vyšší soudní úředník. Vedle odvolání povinný podal též námitky proti usnesení (výroku II.) o povinnosti zaplatit soudní poplatek, o kterých předsedkyně senátu okresního soudu rozhodla usnesením ze dne 7. 4. 2026, č. j. 26 Exe 6555/2023-681 tak, že výrok II. usnesení ze dne 3.2.2026, č. j. 26 Exe 6555/2023-615, potvrdila.

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.

8. Podle § 11 odst. 2 písm. n) zák. č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „ZoSP“), od soudního poplatku se osvobozují insolvenční správce nebo dlužník s dispozičními oprávněními v řízení o nárocích, které se týkají majetku patřícího do majetkové podstaty nebo které mají být uspokojeny z tohoto majetku.
9. Na majetek povinného je prohlášen konkurz. Podle § 246 odst. 1 zák. č. 182/2006 Sb., insolvenčního zákona, prohlášením konkursu přechází na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou. Insolvenční správce se tak stává osobou s dispozičními oprávněními podle § 229 odst. 3 písm. c) insolvenčního zákona. Odvolací soud tak má za to, že osvobození od soudního poplatku podle výše citovaného ustanovení na povinného nedopadá, neboť mu nesvědčí dispoziční oprávnění k majetkové podstatě. Řízení, ve kterém se povinný domáhá osvobození od soudních poplatků, je čistě exekucním řízením, nijak se nedotýká řešení krize podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu, nemůže tak na něj dopadat osvobození od soudních poplatků podle § 11 odst. 2 písm. o) ZoSP, kterého se rovněž dovolává.
10. Podle § 13 zák. č. 89/2012 Sb., každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.
11. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 20. 8. 2025, č. j. 64 Cm 182/2023-63 byl povinný v jiném řízení osvobozen od soudních poplatků zcela. Povinný správně poukazuje na skutečnost, že uvedený soud rozhodoval o stejné otázce, která je rozhodována nyní. Odvolací soud však považuje usnesení Městského soudu v Praze za jednoznačně nesprávné. Skutková zjištění uvedeného soudu jsou nedostatečná, nezjistil například vůbec výši výdajů povinného, zabýval se toliko jeho příjmy a majetkem. Právní hodnocení je kusé a nepřesvědčivé, neboť se konkrétními (jak uvedeno nedostatečně zjištěnými) skutkovými zjištěními o majetku, osobních a výdělkových poměrech zabývá nedostatečně a zejména obecně cituje právní předpisy vztahující se k dané problematice, například to, jak je vysoký poplatek a zda budou vznikat v řízení náklady státu nebere v úvahu vůbec, soud vychází z předpokladu žadatele pouze snížené možnosti opatřit si nějakou formou výdělečné činnosti prostředky, ne naprosté nemožnosti (u invalidity III. stupně je zachována pracovní schopnost v rozsahu 30 %) a zároveň uvádí, že žalovaný má zvýšenou potřebu lékařské péče, ta však není v rozhodnutí vůbec finančně kvantifikována. Osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu, jak bude ozřejmeno níže, má být opatřením zcela výjimečným, mají pro něj existovat opravdu silné důvody, ty musí být v rozhodnutí vyloženy a odůvodněny, což se v usnesení shora uvedeném, podle názoru odvolacího soudu, nestalo.
12. Podle § 138 odst. 1 o. s. ř., na návrh může předseda senátu přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Nerozhodne-li předseda senátu jinak, vztahuje se osvobození na celé řízení a má i zpětnou účinnost; poplatky zaplacené před rozhodnutím o osvobození se však nevracejí.
13. Citované ustanovení stanovuje pro osvobození účastníka od soudních poplatků dvě podmínky, které musejí být splněny současně (kumulativně, arg. spojka „a“). První z nich (prioritní, neboť posouditelnou již jen z podané žaloby), totiž zda žalobcem podané dovolání není zjevně svévolným či zjevně bezúspěšným uplatňováním či bráněním práva, okresní soud sice zkoumal, je nicméně patrné, že tomu tak rozhodně není, povinného dovolání není svévolným a ani zjevně bezúspěšným prostředkem uplatňování práva.
14. V rámci odvolacího řízení povinný doplnil svou žádost o osvobození od soudních poplatků o všechny údaje, které po něm odvolací soud požadoval, poskytl tak odvolacímu soudu dostatečný Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.

podklad pro rozhodování a zvážení jeho osobních, majetkových a výtěžkových poměrů. Pokud jde o poměry účastníka, podle důvodové zprávy k zákonu č. 218/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, jenž novelizoval ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. do současné podoby, bylo přistoupeno ke změně úpravy individuálního osvobození od soudních poplatků tak, že „nadále (od účinnosti novely 1. 1. 2012) by měl soud osvobodit účastníka řízení od soudních poplatků pouze zčásti, a jen výjimečně zcela, jestliže jsou proto zvláště závažné důvody. Tato změna byla motivována snahou o to, aby se účastník, který nemá dostatek prostředků na zaplacení soudních poplatků v plné výši, podílel alespoň drobnou částkou, kterou je schopen zaplatit, na nákladech soudního řízení. Soudní poplatky mají totiž i regulační funkci. U osob s velmi malými příjmy je třeba výši soudních poplatků moderovat, avšak pro zachování odpovědnosti při podávání návrhů by se i tyto osoby měly na řízení nějak finančně podílet, a pouze jsou-li proto zvláště závažné důvody, lze navrhovatele osvobodit od soudních poplatků zcela. Existence zvláště závažných důvodů musí být zdůvodněna v rozhodnutí (srov. IV. bod 4, 5 důvodové zprávy). Je tedy patrné, že úplné osvobození od soudních poplatků je opatřením naprosto výjimečným, přičemž důvody pro osvobození účastníka musí být bezpečně prokázány. Nejvyšší soud v usnesení ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1301/2013, uveřejněném pod číslem 99/2013 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, s odkazem na závěry odborné komentářové literatury (srov. Putna, M. in Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář. 1. vydání. Praha, C. H. Beck, 2009, str. 953) uvedl, že pokud má být účastník osvobozen od soudních poplatků, je povinen prokázat věrohodným způsobem své poměry, které jsou rozhodné pro posouzení jeho žádosti, z čehož vyplývá, že břemeno tvrzení, jakož i důkazní břemeno ohledně skutečností, které jsou rozhodné pro posouzení, zda poměry žadatele odůvodňují osvobození od soudních poplatků, zatěžují účastníka, který o osvobození od soudních poplatků žádá (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 32 Cdo 3047/2014, dostupný na www.nsoud.cz). Zásadně tedy platí, že neuvede-li žadatel o osvobození od soudních poplatků skutečnosti, z nichž dovozuje důvodnost svého návrhu, či nepodaří-li se mu tyto skutečnosti prokázat, soud mu osvobození od soudního poplatku nepřizná. Jak výše uvedeno, povinný tvrdil a doložil veškeré potřebné skutečnosti pro to, aby mohlo být o jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků rozhodnuto. Za této situace se odvolací soud zabýval tím, zda majetkové a osobní poměry povinného odůvodňují jeho osvobození, dále přihlédl k charakteru řízení, totiž zda jde o řízení osvobozené od soudních poplatků věcně anebo osobně, a k možnostem vzniku nákladů státu a dalších zálohovaných nákladů důkazu v řízení, neboť náklady státu ve smyslu § 148 o. s. ř., jakož i zálohy na náklady důkazu podle § 141 o. s. ř. by povinný, pokud by nebyl osvobozena od soudních poplatků, musel platit.

15. Řízení není osvobozeno od soudních poplatků, v dovolacím řízení pak lze vyloučit provádění jakýchkoliv důkazů, stát není stranou řízení, soudní poplatek je relativně nízký (4 000 Kč). Pokud jde o majetkové poměry povinného, mezi jeho příjmy (cca 15 000 Kč měsíčně) a výdaji (2 200 Kč měsíčně výdaje spojené se zdravotním stavem, 6 000 Kč měsíčně výdaje spojené s bydlením, 3 000 Kč měsíčně výživné) je rozdíl cca 4 000 Kč. Výdaje spojené s bydlením lze přitom zřejmě chápat spíše jako příspěvek na vedení domácnosti dceri, zahrnují tedy vedle bydlení i výdaje na stravu, částku 4 000 Kč lze tak považovat za obnos, který mu zbývá nad rámec toho, co musí zaplatit za základní životní potřeby, se kterým může disponovat pro úhradu dalších svých potřeb, mezi než lze počítat i náklady soudních řízení. Další příjmy než ty, které uvedl, si povinný obstarat zřejmě nemůže, není sice vyloučeno, aby poživatel invalidního důchodu nejvyššího, třetího stupně, byl zaměstnán, ale pravidlem to jistě není. Od rozhodnutí odvolacího soudu, proti kterému dovolání směřuje, respektive od okamžiku, kdy bylo povinnému doručeno, však uplynulo již více jak půl roku, po tuto dobu tedy povinný ví, že zřejmě bude muset zaplatit poplatek za dovolání, i z relativně malé částky, která mu zbývá pro zajištění shora uvedených základních potřeb, si mohl tedy každý měsíc vyhradit alespoň malou částku určenou pro zaplacení soudního poplatku.

Odvolací soud tak má za to, že spravedlivé a věci přiléhající je osvobození povinného od soudních poplatků v rozsahu 60 %.

16. Z uvedených důvodů odvolací soud přezkoumávané usnesení ve výroku I. změnil podle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. za užití § 52 odst. 1 e.ř. tak, že povinného osvobodil od soudních poplatků v rozsahu 60 %.
17. Podle § 9 odst. 2 zák. č. 121/2008 Sb., proti rozhodnutí vydanému vyšším soudním úředníkem v občanském soudním řízení nebo soudním řízení správním, proti němuž nelze podat odvolání, odpor nebo námitky podle občanského soudního řádu, může účastník řízení podat námitky do 15 dnů ode dne doručení jeho písemného vyhotovení. V námitkách nelze uplatnit nové skutečnosti nebo důkazy. O těchto námitkách rozhodne předseda senátu, který rozhodnutí vydané vyšším soudním úředníkem bez jednání potvrdí nebo změní. Proti rozhodnutí předsedy senátu o námitkách, o odmítnutí námitek nebo o zastavení námitkového řízení, není odvolání přípustné. Doručené rozhodnutí vyššího soudního úředníka, proti kterému již není možné podat námitky, je v právní moci. Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, použijí se na námitkové řízení ustanovení upravující odvolání podle občanského soudního řádu obdobně.
18. Jak bylo výše uvedeno, okresní soud s usnesením, jímž rozhodl o žádosti o osvobození od soudních poplatků, spojil usnesení, kterým rozhodl o tom, že povinný je povinen zaplatit soudní poplatek. Uvedený postup je zjevně nesprávný, neboť výzvu k zaplacení soudního poplatku lze vydat až tehdy, když je v právní moci rozhodnutí, kterým bylo rozhodnuto o žádosti účastníka o osvobození od soudních poplatků. Lze připomenout ustálený judikaturní názor (srov. nález Ústavního soudu ze dne 2.5.2002, sp. zn. III. ÚS 588/2000), že pokud je soudem rozhodováno k návrhu účastníka o osvobození od soudního poplatku dle § 138 odst. 1 o. s. ř., je účelem tohoto rozhodování posouzení poměrů účastníka, jakož i svévole nebo zřejmé bezúspěšnosti při uplatňování nebo bránění práva, přičemž do nabytí právní moci tohoto rozhodnutí není otázka povinnosti zaplatit soudní poplatek konečným způsobem rozhodnuta. Proti usnesení předsedkyně senátu okresního soudu, která usnesení vyššího soudního úředníka neodklidila, není odvolání přípustné, k odstranění jejího zjevně nesprávného rozhodnutí tak nemůže odvolací soud přistoupit. Je třeba nicméně zdůraznit, že usnesení o výzvě k zaplacení soudního poplatku má toliko charakter usnesení, kterým se upravuje vedení řízení a soud jím není vázán (§ 170 odst. 2 o.s.ř.). Nynějším rozhodnutím odvolacího soudu odpadl podklad pro existenci této výzvy (stává se neúčinnou), naopak byl vytvořen prostor pro vydání výzvy nové, okresní soud však při určení nové výše soudního poplatku musí brát v úvahu rozhodnutí odvolacího soudu o částečném osvobození od soudního poplatku a musí k zaplacení soudního poplatku poskytnout povinnému reálný časový prostor, tedy obvyklou zákonnou lhůtu (k tomu srov. i nález ústavního soudu ze dne 1. 12. 2010, sp. zn. I. ÚS 2381/10).

Poučení:

Proti tomuto usnesení **není** přípustné dovolání [§ 238 odst. 1 písm. i) o. s. ř.].

Ústí nad Labem 22. dubna 2026

Mgr. Martina Andělová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Martin Weber.